

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPH-UCCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Brassóban egy óra 70 lej
negyedévre 190, félévre 360, egy évre 680 és 10 lej kézbesítési
díj. - Vidékre postai küldéssel 80, 220, 420 és 800 lej
illető díj negyedévre 370, félévre 720, egész évre 1400 lej

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

HIRDETÉSEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITÉRADOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak
fiókjai vesznek fel. APROHIRETÉSEK közvetlenül a kiadóba
küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók

Harc a végsőkig a liberális kormány jogfosztásai ellen

A Magyar Párt kolozsvári tagozatának közgyűlése — Reményik Károly a tagozat új elnöke — A közgyűlés új harcot hirdet az iskolapolitika, az agrárreform jogtiprásai és a hatóságok önkényeskedése ellen

KOLOZSVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Országos Magyar Párt kolozsvári tagozata vasárnap tartotta közgyűlését, amelyen a lemondott Hevessy József helyett új elnököt választottak. A közgyűlésen meglehetősen szép számmal jelentek meg a tagok és egyhangu határozottsággal foglaltak állást a kormánynak a magyarságot eltipró rendszere ellen.

Várady Aurél féltizenkét órakor nyitotta meg a közgyűlést. Üdvözölte a megjelenteket, leszögezte, hogy a kormány, az utóbbi időkben rendszeresen üldözi a Magyar Pártot és nem akarja politikai faktornak elismerni. Tiltakozik ez ellen és hangsúlyozza, hogy a Magyar Párt tagjai loyális polgárai az államnak. Meleg szavakkal parentálja el Nalácy Istvánt, emlékéért jegyzőkönyvben javasolja megörökíteni, köszönetet szavaz a római katolikus plebániának a requiemért. A jegyzőkönyv vezetésére Mátyás igazgatót kéri fel.

A választmányi ülés jelentését dr. Fekete Nagy Béla igazgató terjesztette elő. Javasolja, hogy az országos nagygyűlésre a választmány delegáljon tagokat és ne a közgyűlés, mert a nagygyűlés idejét még megállapítani nem tudták.

A javaslatot elfogadták és megejtették az új tisztikar választását. Elnökké Reményik Károlyt választották, ügyész Elekes Viktor dr., jegyzők: Versényi Márton, ifj. Szele Márton, kolozsi Nagy József, kerületi elnökök: az első kerületben dr. Gabányi Imre, a másodikban Csek József, a harmadikban Andrásföszky Damó, a negyedikben gyalui Rosenberger Sándor, az ötödikben idősebb Szele Márton, a hatodikban Barcza Mihály lettek. A választmány kiegészítésére tagokul választották Albert Józsefet, Bánya Károlyt, Beteg Ernőt, Benyovits Istvánt, Csoma Endrét, Fodor Antalt, dr. Gyalokay Sándort, Horvitz Bélát, Klein Jenőt, Polonyi Jánost, Pethő Józsefet, Seemann Józsefet, dr. Szegő Imrét és Zattler Bélát.

A választás megejtése után Reményik Károly átveszi az elnöklést, megköszöni a bizalmat, programbeszédet nem mond csak azt kívánja, legyen egység, mert csak az egység révén érhetjük el, hogy gyermekeink is magyaroknak tarthassák magukat.

Várady Aurél az iskolakérdéssel foglalkozott, keményen ostromozta a kormány iskolarontó politikáját és a következő határozati javaslatot terjesztette be:

Mondja ki a Magyar Párt kolozsvári tagozatának közgyűlése, hogy a kormánynak az iskolák ügyében követett brutális magatartására, felirattal fordul a párt központjához a folyó évi közgyűlésnek oly iránybani leendő előkészítése végett, hogy a törvénytelen rendeletek további fenntartása esetén az érdekelt egyházak és iskolafenntartók az elvi tiltakozás eddig követett álláspont-

járól a legerélyesebb szenvedőleges ellenállás álláspontjára térhessenek át, E végett lépjen érintkezésbe a központ önkormányzati jogaiban sértett összes egyházak hivatalos képviselőivel valamint az egyes nemzeti kisebbségek és az ellenzéki pártok parlamenti képviselőivel, különösen pedig szervezzék az ez idő szerint érvényben lévő, mert törvénnyel el nem törölt és miniszteri rendelettel el nem törölhető 1868. évi 38. tc. 6 paragrafusa biztosított jogaikban az alkotmánytörvény 24 paragrafusa ellenére súlyosan sértett szülők egyetemének olyan jellegű megnyilatkozását, mely lehetővé tegye, hogy attól a párt tevékenységét eddig több irányban megbénító tekintettől, melyet a szülők anyagi érdekeltsége állított fel, megszabadulva, a jogos küzdelmet teljes

Lemaradnak az amerikai elnökjelölt-favoritok?

Megeshetik, hogy nem is a jelöltek közül kerül ki az új elnök

(A Brassói Lapok tudósítójától.) Egy neves amerikai politikus, aki most itt tartózkodik, arra a kérdésre, hogy melyik jelöltnak van legtöbb kilátása a megválasztásra, azt a meglepő választ adta, hogy vagy Briand demokrata alelnökjelölt, vagy Hughes külügyi államtitkár lesz az új elnök. Meg is magyarázta, hogy miért. A sok jelölt között tulajdonképpen csak három jöhet számításba, nevezetesen Coolidge, a republikánus párt jelöltje, továbbá a demokrata Davis és a radikális La Follette szenátor.

Majdnem bizonyos, hogy egyikük sem kapja meg a választói gyűlekezeten az abszolút többséget s minthogy mind a három megfogadta a maga pártjának konventjén, hogy semmi körülmények között nem lép vissza valamelyik ellenjelölt javára, tehát a saját választóférfiait nem engedni valame-lyik ellenjelöltre szavazni, nyilvánvaló, hogy egyikük sem kaphat többséget és a választóférfiak kollégiumának szavazásából nem kerül ki az új elnök. Az elnökválasztás sikertelensége után az alkotmány értelmében a képviselőházra hárul a feladat, hogy szavazzon az elnökjelöltek fölött, még pedig államok szerint.

Már most, mivel a képviselőházat a kollégium egyidejűleg választja, az új képviselőház szintén képtelen lesz az új elnök személyében megegyezni.

Minthogy aztán az alkotmány szerint a szenátusra kerül a sor, hogy nem lévén elnök, megválassza az alelnököt, akire automatikusan rászáll az elnöki tiszt és minthogy a szenátus tagjait most csak felerészben újítják meg, bizonyos, hogy kis többség kerül ki a demokrata párt részére s akkor ez a demokrata többség kétségtelenül a demokrata Briand-t teszi meg alelnökké, tehát őreá száll az elnöki tiszt.

Nagyon valószínűtlen, de mégis megtörténhetik, hogy a szenátusban sem lesz abszolút többség, amely esetre szintén gondol az alkotmány, mert úgy rendelkezik, hogy akkor a mindenkori külügyi államtitkár tar-

erővel vehessük fel és szükség esetén a művelt külföld közvéleményének feljogosítása mellett az ország határain túl is terjeszthessük.

A határozati javaslatot a közgyűlés egyhangu lelkesedéssel fogadta el, ugyanakkor elfogadták Fekete Nagy Béla határozati javaslatát a hatóságok önkényeskedéséről és a legerélyesebb tiltakozást határozták el a hatóságok jótékony célú zsarolásával szemben.

Gombos Benő az agrárreformmal kapcsolatban terjesztett be határozati javaslatot:

Mondja ki a közgyűlés, hogy felhívja az országos nagygyűlés figyelmét az agrártörvény végrehajtása rendjén a magyar birtokosok és igényjogosultak terhére elkövetett sérelmek keretében a városi és községi belterületeken nemkülönben a városok és községek beépített részével szomszédos körletben megkezdett kisajátítások körül elkövetett jogtalanságokra és igazságtalanságokra.

A közgyűlés ezt a határozati javaslatot is elfogadta, Reményik Károly megköszönte a tagok részvételét és más tárgy hiányában a kolozsvári tagozat ülését bezárta.

tozik ellátni az elnöki teendőket s így kerülne automatikusan az elnöki székbe Hughes államtitkár.

Coolidge nem számíthat megválasztásra, mert az a kis többség, amelyet a magának mondhatott, folyton apad, nemhogy növekednék, aminek a magyarázata az, hogy Coolidge nem az az egyéniség, aki népszerűséget tud a széles néprétegben szerezni.

New-yorkból jelentik lapunknak, hogy a fogadási irodák az elnökválasztásra új odds-okat állítottak fel. A fogadások most így állanak:

Coolidge 3:1,

Davis 1:3,

La Follette 1:2.

Az angol-orosz és az angol-német szerződés

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Whatley egészségügyi miniszter Glasgowban mondott beszédében foglalkozott Lloyd George-nak az angol-orosz szerződés ellen intézett támadásával. Lloyd George politikája a blokáddal, mondta a miniszter, éhínséget és bizalmatlanságot teremtett Oroszországban Anglia iránt. Ezt enyhítendő, a szerződés a békés együttműködést akarja szolgálni. A szerződésben semmiféle kölcsönt nem garantálnak. Oroszországnak gépek és más áruk szállításával nyújtanak segítséget. Egyszersmind piacot nyitnak Anglia áruinak, amivel a munkanélküliségen könnyítenek.

A Daily Telegraph arról értesül, hogy az angol-német kereskedelmi szerződés részletes kidolgozása elkészült. A tervezet magva az, hogy Németország Angliának a legtöbb kedvezményes elbánást biztosítja.

A lej Zürichben
nyitáskor 2.67 és fél

Orosz tiszték a Besszarábiában garázdálkodó banditák között

A kormány hivatalos kommunikéje — Teljes rend van a felforgatott vidéken

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A bukaresti kormány mára kommuniké bocsátott ki, amely megnyugtató tájékozással igyekszik szolgálni a besszarábiai események felől. Az érdekes kommuniké így hangzik: «Szeptember 12-én egy mintegy 30 tagból álló banda, amely Besszarabia déli részéből jött, déli 12 órakor megtámadta Nikolajevszka községe. A banditák megsemmisítették a telefonvezetéseket, miáltal a helyiség teljesen izolálva lett a világtól. A vásárra egy begyűlt községbeli és környékbeli kereskedőket megtámadták, kirabolták, a holmijaikat szekérrel elszállították, majd maguk is elmenekültek és a Sasie tó mocsaraiban rejtőzködtek el.

Ugyancsak a banditák szeptember 15, 16, 17, 18, 19 és 20-án folytatták garázdálkodásaikat és megtámadták Iatrabunar, Cismelele, Nerusat és Galilesti községeket, amelyeknek lakóit ugyancsak kifosztották. A nép egy részét arra kényszerítették, hogy támogassák őket munkájukban és felhívták a lakosságot, hogy távolítsa el az eddigi előjárásokat. Ismailból csapatokat küldtek a banditák üldözésére és kézrekerítésére, mire a rend helyreállt. A banditák és bűntársaik kinyomozásában és elfogásában a környékbeli lakosság is közreműködött. Közben harcok keletkeztek, amelyek folyamán a banditák egyrésze elesett, a többieket elfogták.

A vizsgálat megállapította, hogy a banditák rejtett utakon behozott fegyverekkel és munióval voltak ellátva. E pillanatban már csend uralkodik a szóbanforgó vidéken s a hatóságok folytatják a banditák nyomozását.

Az Univerzál különben folytatja érdeklését a közléseit a besszarábiai eseményekről. Szerinte a bandák a lakosság körében propagandát fejtettek ki Szovjetországra érdeklében s egyre-másra hirdették, hogy az orosz uralom alatt jobb dolga volna a lakosságnak és a közhivatalnokoknak. A banditák között öt orosz tisztú uniformist viselő egyén is volt.

Midőn a katonaság a nyomukra bukkant, ketten agyonlőtték magukat, a másik három elmenekült. Általában több katonaruhás alak volt a banditák között, s mindannyian olyan fegyverrel és munióval voltak ellátva, mint az orosz vörös hadsereg legénysége.

A katonaság számos foglyot ejtett, akiket Chisinau irányába kísérnek. A bűnpörnek 50 vádlottja lesz. Az elfogott banditáknál 300—600.000 lejes összegeket találtak, tehát mindegyiknél bőséges pénz volt.

Az Univerzál azt hiszi, hogy a bandákat azzal a tendenciával küldték Besszarabia déli részébe, hogy ott államcsinyt kövessenek el és kikialsák a moldvai köztársaságot.

A franciák nem látják szívesen Németországot a népszövetségben

GENF. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Nansen norvég delegátus visszatért Heiligenbergből, ahol Marx birodalmi kancellárral Németországnak a népszövetségbe való belépéséről tárgyalt. Marx hír szerint közölte Nansennel, hogy Németország elvben hajlandó belépni, azonban tudni szeretné, vajjon a francia delegáció jelenleg minő álláspontot foglal el Németország ama kívánságával szemben, hogy szintén képviselve legyen a népszövetség tanácsában.

Népszövetségi körökben elterjedt hírek szerint a német kormány az utolsó órákban közvetlen összeköttetésbe lépett a francia kormánnyal Németországnak a népszövetségbe való belépése ügyében. A francia választ kedd estére várják.

Népszövetségi körökben, bár mindenki meg van győződve Németország felvételének a szükségéről, kedvezőtlen értesülések vannak forgalomban. A franciák állítólag alkalmatlannak tartják rá a jelen pillanatot.

Parmoor lord kijelentése szerint az angol delegációnak elsőrangú kívánsága, hogy Németország csatlakozzék a Népszövetséghez.

KAVIAR A LEGJOBB HETILAP

Nem fegyverrel, de az igazság erejével...

Vass József miniszter a magyar kívánságokról — A magyar kormány a németajku polgárokat a magyar anyanyelvűekkel abszolút egyenlő polgároknak tekinti

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Szentgotthárdon Varga Gábor képviselő beszámolót mondott választóinak. A beszámolóra Vass József népjóléti miniszter, a miniszterelnök helyettese is leutazott. A pályaudvaron a közönség lelkesen fogadta.

Varga beszámolója után Vass miniszter emelkedett szólásra és többek közt ezeket mondta:

— Mostanában a nemzetek képviselői arról tanácskoznak Genfben, Londonban, Párisban, hogy miképpen hozzák rendbe Európát. E tanácskozásokat valaminek a megértése, valamely igazságnak a megvilágosodása mozgatja. Ez igazság megvilágosodása a mi nemzetünké. A békeszerződést alá kellett írunk, azonban ez nem jelenti azt, hogy a magyar nemzet elfelejtette ezeréves mivoltát. Nem kívánhatják, hogy sebeink ne fájjanak, hogy feladjuk reménységünket. Herriotnak és Macdonaldnak, akik nemzeteik öntudatának reprezentánsai, meg kell érteniök, hogy a magyar nemzeti gondolatnak is van reprezentánsa. A franciák sem felejtették el Strassburgot.

— A dicső francia nemzet ne vegye rossz néven a meggyötört magyaroktól, hogy nem vagyunk hajlandók lemondani a reményről. Reménységünk nem fegyverben rejlik; nekünk nincsenek fegyvereink. Honvédségünk, csendőrségünk alig elégségesek a belső rend megvédésére. S ha nekünk nincs fegyverünk, akkor miért félnek tőlünk? Mit akarnak még el-

venni? Sarlóinkat, kaszáinkat, kapáinkat, bicskáinkat? Minket nem kell lefegyverezni, minket már lefegyvereztek. Annyi fegyverünk sincsen, amennyire a trianoni szerződés feljogosít. Ellenben a környező államok állig fel vannak fegyverkezve. Ezek félnék nyolcadfél millió magyartól, akik között csecsemők, asszonyok, lányok vannak.

Azt akarják — folytatta Vass miniszter, — hogy letegyünk reménységünkéről, elfelejtsük magyar mivoltunkat? Meg kell mondani, már egyszer, hogy a magyarok nem kívánják fegyverrel megvalósítani kívánságaikat. Bizodalmunk az igazság irántatos erejében van. A magyar nemzet senkinek az összeroppanására nem számít, de reméli, hogy az igazság érvényesülni fog. A történelmet nem államférfiak és nemzetek csnálják.

Ezután hangsúlyozta a miniszter, hogy a belpolitikában is számítani kell a gyűlölködést. A magyar nép békét akar, a megerősödés békéjét. A gazdasági helyzet javítása végett Magyarország gazdasági szerződéseket köt a környező államokkal. Szabad vérkeringést akarunk Európa gazdasági centrumaival.

A beszédet hosszantartó éljenzés és taps fogadta.

Vass ezután rövid német nyelvű beszédet mondott, melyben biztosította a németajku polgárokat, hogy a kormányzat őket a magyar anyanyelvűekkel abszolút egyenlő polgároknak tekinti.

A kormány szembehelyezkedik az ország alaptörvényeivel

A jogegyenlőség és közhelyviselés sérelme — Harc a cégtáblák ellen

BRASSÓ. (A Brassói Lapok munkatársától.) Szomorú ténye Románia belső életének, hogy a faji elfogultság és a káros szocializmus igen gyakran lábai alá tiporja a méltányosságot, a jog és igazság követelményeit, sőt nem egyszer a szentesített alaptörvények rendelkezéseit is. Most is egy ilyen eset történt kelt a józan ítélkezés pálcáját el-törnünk.

Brassó város tanácsa a belügyminisztérium 1924. évi augusztus hó 19-én kelt 18992 számú rendeletére való hivatkozással köz-hurré tette, hogy

«az összes idegen, t. i. nem az állam hivatalos nyelvén készített cégtáblák után 8000 lejt kitevő díjat kell fizetni».

Ez a rendelkezés érthető és jogos felháborodást és megbotrányozást váltott ki Brassó város és más magyar polgárok lelkeiből. Am ezzel a megdöbbenéssel és megbotrányozással beérni nem lehet és nem szabad, hanem a polgárságnak kötelessége a városi tanács határozatával és az abban hivatkozott miniszteri rendelettel szemben törvényes jogorvoslatot keresni, mert kétségtelen, hogy ez az intézkedés szembehelyezkedés az állam alaptörvényeiben lefektetett rendelkezésekkel.

Az állam törvényei közé becikkelyezett gyulafehérvári határozat III. részének 1-ső pontja «teljes nemzeti szabadságot» biztosít az ittlakó nemzeteknek. Az ugyan-csak az állam törvényei közé iktatott a szövetséges és társult főhatalmak és Románia között Párisban 1919. december 9-én aláírt szerződés 1-ső fejezetének 2-ik és 8-ik cikkei kötelezik Romániát arra, hogy az ország minden lakosát, nyelvi és faji különbségre való tekintet nélkül, egyenlő elbánásban részesítse. A 8-ik cikk 3-ik bekezdése pedig ezt mondja:

«Egyetlen román állampolgár sem korlátozható bármely nyelv szabad használatában a magán- és üzleti forgalomban...»

Románia alkotmánytörvénye is a teljes jogegyenlőséget biztosítja az állam összes polgár részére. A 2-ik cím 5-ik szakasza faji, nyelvi és vallási különbségre való tekintet nélkül biztosítja az összes szabadságokat és jogokat az állam polgárai részére. A 8-ik szakasz pedig az egyenlő közhelyviselést szentesíti, amidőn kimondja, hogy:

«Románia minden polgára faji, nyelvi és vallási különbségre való tekintet nélkül egyenlő a törvény előtt és különbség nélkül köteles hozzá járulni a közadókhoz és közterhekhez».

Ezekkel az alaptörvényekkel és az ezekben lefektetett jogelvekkel helyezkedik szembe az a rendelkezés, mely a nem románnyelvű cégtáblákra magasabb városi adót ró, mint a románnyelvűekre. Hol van a híres egyenjogúság, a törvény előtt való egyenlőség és az egyenlő közhelyviselés, ha a román államnak az a polgára, aki magyar, vagy német anyanyelvén írja ki nevét cégtáblájára, ezért horribilisan nagyobb díjat köteles fizetni, mint az a polgártársa, aki az állam hivatalos nyelvét használja cégtáblájára? Kétségtelen, hogy ha Románia kormánya olyan rendelkezéseket bocsát ki, melyek így osztályozzák az állampolgárokat és így korlátozzák az alkotmányban is biztosított jogegyenlőség gyakorlati érvényesülését, akkor maga támadja meg a saját szentesített törvényeit és szegri meg a főhatalmakkal kötött szerződését. Hogy ennek következménye lesz a belső konszolidáció, sem a külső tekintély szempontjából nem lehetnek átvészt és kívánatosak az országra nézve, az kétségtelen és ha ennek tudatára a pártpolitika és elfogultság utvesztőn tévelygő kormány megáll a reálméltán nem képes, vagy nem akar, akkor a román közvélemény kell hogy sorompóba lépjen és keresse és sürgesse a törvényes jogorvoslatot, mert kétségtelen tény, hogy nem az az országnak ellensége, aki anyanyelvén meri cégtáblájára kiírni a nevét és foglalkozását, hanem az, aki az állam alaptörvényeivel szembehelyezkedik.

Cyrrill bulgár nagyherceg felvette a cári címet

BÉCS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Cyrrill nagyherceg, Ferdinánd volt bulgár király fia, Coburgban manifestumot bocsátott ki, melyben tudatja, hogy felvette a Bulgária cárja címet. Ez a lépés, melynek éle fivére, Boris bulgár cár ellen irányul, szorosan összefügg a jelenlegi bulgáriai zavarokkal.

Botrányba fojtott szüreti ünnep

A nagyváradi rendőrség „hivatása magaslatán”

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Szombaton este tartotta meg a nagyváradi Katolikus Legényegylet szokásos évi szüreti mulatságát a Katolikus Kör nagytermében. Az ünnepélyre zsufolásig megtelt a terem és a sok magyar ruhás fiatalember és leány festői csapatokat alkottak. Záróráig minden incidens nélkül zajlott le a szüreti ünnep, amelyen sok ismert román előkelőség is megjelent.

Ejtel után 1 órakor Jonescu ügyeletes rendőrtiszt, harsány hangon felszólította a közönséget, hogy menjenek haza, mert záróra meghosszabbítás nincs. A teremből kioldult a publikum, leözönlöttek az uccára, a hol ősi szokás szerint csoportokba verődve bucsuzkodtak s várták a későbbi jövőket. Az uccán békésen áldogáló emberekre Jonescu rendőrtiszt ráparancsolt, hogy azonnal menjenek haza, mert tilos az uccán csoportosulás. Egyben a rendőrökre parancsolt, hogy oszlassák fel a tömeget, ami meg is történt.

Az ucca közepén állt egy kisebb társaság: néhány ügyvéd és tisztviselő, akik győnyörködve szemléltek a Katolikus Kör kapuján kiözönlő színes sokadalmat. A rendőrtiszt nekik sem hagyott békét s rájuk rivallt: — Azonnal menjenek haza!

Mivel sem az ügyvédek sem a tisztviselők ilyen terrorhoz nem voltak hozzászokva, nem is engedelmeskedtek a felszólításnak s tovább beszélgettek. Erre Jonescu rendőrkormányzó a körülötte levő öt rendőrré parancsolt, hogy: verjék szét a társaságot. A rendőrök gummitörzseikkel támadtak a békés és semmit sem vétő polgárookra s ráncigálni, taszigálni kezdték őket. A társaság egyik tagja, dr. L. ügyvéd, aki a legelőkelőbb román ügyvédekkel áll összeköttetésben, tiltakozott ez ellen a brutalitás ellen, és azt követelte, hogy vigyék azonnal a rendőrségre, hogy jegyzőkönyvet vegyenek fel az esetről.

Két rendőr közre is fogta dr. L-t, de ekkorra a rendőrtiszt is megtudta, hogy kivel van dolga, s odarohanva, szétverte a rendőröket:

— Hogy, mernek ilyen előkelő urat beütni!

Dr. L. és társasága ezután eltávoztak a helyszínről.

A kényes inzultusnak szemtanúja volt több román ur is, köztük a térparancsnokság egy tisztje, aki a rendőrök brutalitását látva, magánkiül kardot akart rántani, hogy megverje a rendőröket, s csak a körülötte levő román urak akadályozták meg ebben.

A felháborító inzultus nagy megbotránykást keltett városzerte.

Nyilvánosságra hozzák a leszerelés tervezetét

1925 június 25-én lesz a leszerelési konferencia

GENF. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A tizenkettes bizottság határozata, melyeket jegyzőkönyvbe foglaltak és aláírtak, a következők:

1. A népszövetség tagjai semmiesetre sem viselnek háborút egy másik faj ellen, ha a népszövetség közgyűlése támadó cselekmények ellen kötelezi fellépésre.
2. A szövetség tagjai kötelesek a döntőbíróság ítéletét végrehajtani.
3. A kivételes esetek.
4. A nemzetközi állandó bizottság működésének szabályozása.
5. Ki tekintetik támadó félnek?
6. A delimitált zónák.
7. Mihelyt a támadó jellegét megállapították, az aláírt hatalmak kötelesek a szankciót érvényesíteni.
8. Katonai szankciók.
9. A fegyverkezés csökkentésére nemzetközi konferencia ül össze.
10. A jelen jegyzőkönyv értelmezésével lehetőkezett differenciákat nemzetközi állandó bíróság dönti el.

Amennyiben a leszerelési konferencia által megállapítandó időn belül a fegyverkezés csökkentésének tervét nem hajtják végre, az egész határozat elesik.

Beszélt a magyar külügyminiszter

BUDAPEST. Daruváry külügyminiszter Genfből hazautazott Budapestre és átvette hivatalát.

Elégedetlenség a kormányban

Angheliescu politikája miatt

Duca és Tatarescu a legközelebbi minisztertanácson újirányú iskolapolitikát követelnek

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Adeverul keddi számában a kormány kisebbségi és iskolaügyi politikájáról nagyobb cikkekben érdekes dolgokat közöl.

Előbb Jorgának nemrég tett nyilatkozatára hivatkozik, melyben a tudós tiltakozott a kisebbségi iskolák ellen. Ez a probléma mindenkit foglalkoztat ma, és a helyzet éppen nem kedvező arra, hogy a kisebbségeket elnyomják. Ezt a nagy genfi konferencia eseményei legjobban mutatták, és a román kormány magatartását is befolyásolták.

Bratianu Jonel alkalmat talált a konferencia tanulságaiban, hogy egy szélesebb politika irányt szabjon meg a vegyes népességű ország számára, Duca külügyminiszter pedig egészen más politika határozott exponense lett, mint ami ma nálunk folyik.

Közelebbről is megjelölik azt az irányt, melyet a liberális kormány ma folytat: a kétszínűség, a hamisság politikája ez, mely már annyi kellemetlenségnek, bajnak volt a forrása. Bratianu ma már nem tartja hasz-

nosnak az országra az elvakult szenvedélyek uralmát.

Angheliescu iskolapolitikája kétségbeesésbe vitte a minoritásokat és a kormánnyal szemben mérhetetlen tömege került az alapos panaszoknak.

A kormány több tagja elégedetlen Angheliescuval. Lehetséges-e — kérdik ezek — hogy a kormányon ilyen képtelen helyzet uralkodjék, s különösen, hogy a minisztert is bűrókból irányítsák?

Az elégedetlenség oly nagy a miniszterek közt, hogy sürgősen minisztertanácsot késszülnek összehívni, és Bratianu távollétében is határozni. Ez alkalommal Duca és Tatarescu expozíciót adnak a reális helyzetről és megkérdik, miért a kisebbségek folytonos vexálása, mely a mai helyzetben csak bajt okozhat?

Az Adeverul e cikke nagyon helyénvaló, Ducák fellépése is indokolt és időszerű volna, de ép ezért nem hiszünk benne. A javító nyomásnak máshonnan kell jönnie.

Még nincs meg az új kórház, de panamája van már

Egy brassói mérnök olcsóbb ajánlatával szemben bukaresti mérnöknek adták ki az állami kórház felépítését — Árlejtés az érdekeltek kizárásával

(A Brassói Lapok tudósítójától.) Bár az új állami kórház még nincsen fölépítve, építésével kapcsolatosan máris épületes panamáról számolhatunk be. Nem kevesebb történt, mint az, hogy a kórház építésére nem hirdettek nyilvános árlejtést, holott ez az érvényben levő törvények szerint minden középítkezésnek elengedhetetlen feltétele. Tartottak ugyan Bukarestben ebben a dologban egy hivatalos színezetű összejövetelt, ami azonban az árlejtés fogalmának a paródiája volt, mivel oda csak a protekciós egyéneket engedték be, míg például azokat a helybeli tekintélyes építészeket, akik szintén vállalkoztak volna az új brassói állami kórház felépítésére, szabálytalanul és indokolatlanul távol tartották az „árlejtéstől.”

Mint értesülünk, a többi között Gál Sándor helybeli ismert építésmérnök is vállalkozott a Trausch-féle réten felállítandó kórház építkezésének elvégzésére. Bár a Monitorul Oficialban nem volt publikálva az árlejtés, Gál magánúton értesült az árlejtés időpontjáról és ebből az alkalomból Bukarestbe utazott, ahol mindenekelőtt elhelyezte a kívánt 120 ezer lejnyi biztosítékot a Letéti Bankházban. Gált azonban már az árlejtést megelőző napon kellemetlen meglepetés érte.

Midőn felment az egészségügyi miniszteriumba, a közelebbi informálódás céljából, Enescu, a miniszterium technikai ügyosztályának vezérigazgatója azzal fogadta, hogy Gál nem vehet részt az árlejtésben, mivel „nincsen meghíva” erre az aktusra. A mérnök érthetően meglepődött a dolgon, s a törvényre hivatkozott, amelynek értelmében a középítkezések sorsa felől döntő nyilvános árlejtéseket a sajtó útján kell hirdetni s a részvételhez nem kell más meghívó, mint — a mérnöki képesítés. A vezérigazgató erre himezett-hámozott, hogy igen a törvény... de ők most már a meghívóhoz kötik az árlejtésen való megjelenést, annál is inkább, mert arra mindenkit meghívtak, akinek köze lehet a dologhoz:

Gál erre azt mondta:

— Hát kérem, itt vagyok én, mérnök volnék és mint brassóinak, talán elsőbbségi jogom is volna a dologhoz. Hát engem miért nem hívtak meg? Itt vannak a Chrestel Testvérek. Ők is vállalkoztak volna a brassói kórház felépítésére. Hát őket miért nem hívták meg?

Meghívó nélkül tilos a bemenet

Mivel kérdése válaszolatlanul maradt, Gál Sándor nyomban ügyvédhez fordult. Erintkezésbe lépett dr. Ghicescuval, a román főváros egyik legjobbnévű jogászával, aki azt tanácsolta a mérnöknek, hogy semmiesetre se hátráljon meg és készítse el az ajánlatát. A mérnök így is cselekedett. Másnap felmentek a miniszteriumba, ahol az ügyvéd felkereste a miniszteri titkárt és vele közölte a történeteket. A titkár meglepetéssel értesült az ügyről, s kijelentette, hogy a

vezérigazgatónak nincsen joga ahhoz, hogy bárkit is távol tartson az árlejtéstől.

Tényleg megtartották az árlejtést, de Gál Sándor ajánlatát nem fogadták el. A meghívottak közül Popescu bukaresti mérnök tette a legolcsóbb ajánlatot. Az új kórház földszintjének a fölépítését Popescu a költségvetési egységár alapján 2 millió lejért hajlandó teljesíteni, vagyis ugyanazért az összegért, mint amennyit a hivatalos faktorok a költségvetésben erre a célra felvettek.

Gál erre ajánlatában tíz percentes engedményt ajánlott fel, de az ő olcsóbb ajánlatával szemben a bukaresti vállalkozó nyert megbízatást a munkálatok lebonyolítására.

Gál ügyvéde erre egy kérést szerkesztett, amely a közegészségügyek miniszterének szólt, akit a törvénytelen formák között végbement árlejtés megsemmisítésére kértek.

Aláírás éjszaka a miniszter lakásán

Ezen a napon a miniszter nem volt Bukarestben s késő este kellett hazaérkeznie. Gál így másnap akarta a miniszter elé terjeszteni a kérését. Miután azonban Seveanu miniszter megérkezett, Popescu éjnek idején lakásán felkereste a minisztert és ott aláíratta vele a megbízatást.

Midőn másnap Gál Sándor felkereste Saveanut a miniszteriumban, a miniszter lekötelező nyájassággal jelentette ki, hogy a dolgokon már nem változtathat, mivel aláírta már a Popescu mandátumát.

Az ügyet, — mint értesülünk — magáévátta a Gyáripárosok Országos Szövetsége is, amely lépéseket tesz abban az irányban, hogy a kórház emeletének és tetőzetének felépítésére szabályos árlejtés tartassék.

Gál Sándor ajánlatának az elvetésével 200 ezer lej tehertöbblet hárul az államra, vagy amennyiben, a további építkezésre is Popescu kap megbízatást a nyolcvan milliós építkezésnél nem kevesebb, mint nyolc millió kár éri az államot.

Hja, Románia gazdag ország, könnyen kiheveri az ilyen jelentéktelen veszteségeket.

Angheliescu egy internálás avatásán

TEMESVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Lippán vasárnap Angheliescu miniszter az ottani kereskedelmi iskola mellett létesített internátust nagy ünnepségek közt felavatta. Sok beszéd hangzott el. A miniszter a többi iskolát is meglátogatta. Nagyon tett neki a nővérek zárdája, gazdag szertárai val. (Ez a tetszés nagy veszedelmet jelent a szertárakra. Szerk.)

Lippáról a miniszter előbb Nádat, majd Ujszentannát látogatja meg. Valószínűleg az elért sikereket tanulmányozza, amilyen például, hogy kisebbségi óvodában két regátbéli óvónő a Román vagyok című verset szajkoltatja be a gyermekekkel. E vers szövege: »Ha nem vagyok román, ne segítsen Isten!«

Budapesti most sem engedélyezik a bikaviadalokat

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Egy idegen társaság tudvalevően bikaviadalokat akart rendezni a Ferencvárosi Torna Club pályáján. A társaság ma adta be kérvényét a városházán, amelyben engedélyt kért a bikaviadalok megtartására és a tanács már a mai ülésén foglalkozott is a beadvánnyal.

Berczel Jenő dr. tanácsnok referálta az ügyet. Ismertette a társaság kérelmét és közölte a tanáccsal, hogy a társaság a 15 százalékos vigalmi és az ötszázalékos jótékonyági adón kívül bruttó bevételének további 10 százalékát hajlandó a fővárosnak juttatni. Miután a társaság körülbelül tízmilliárd bevétele számolt, ez a fővárosnak mintegy hárommilliárd jövedelmet jelentene.

Mindamellett a tanács nem volt hajlandó az engedélyt megadni. Nagyon heves vita fejlődött ki a tanácsülésen.

A tanács legtöbb tagja élesen tiltakozott az ellen, hogy az FTC pályáján véres bikaviadalokat rendezzenek és a kérvényt nagy többséggel elvetették.

A területet, amelyen az FTC pályája épült a főváros annak idején azzal a feltétellel adta az FTC-nek, hogy azt kizárólag sportcélokra szabad használni, a bikaviadal pedig nem sport, hanem mutatvány. Egyidejűleg ki mondta a tanács azt is, hogy megtiltja a társaságnak, hogy a sporttelepen a már megkezdett építkezéseket tovább folytassa.

Köztudomású, hogy mintegy husz évvel ezelőtt is csak vér nélkül engedélyezték Budapesti a bikaviadalt s a vállalkozó társaság rá is fizetett a kísérletre.

Förster-Schultz Henriket valószínűleg kiadják Németországnak

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A budapesti büntető törvényszék kiadási tanácsa ma délután félelőkor Törekgy Géza elnöke alatt foglalkozott Förster-Schultz személyazonosságával és kiadásával. A tanácsban Várhelyi Béla dr. táblabíró és Szabolcska Mihály dr. törvényszéki bíró ült. Szuronyos fegyházörök háromnegyed 1-kor kiértékkel a fegyházból Förster-Schultzot, akit a tanács zárt ajtók mögött több mint egynegyed óráig hallgatott ki a bíróság előtt fekvő adatok valódiságára és megbízhatóságára nézve. Egy óra után, amikor Förster-Schultzot bár visszakísérték a fogházba, megvitatta a személyazonosság kérdését és negyedkettőkor meghozta határozatát, amely szerint a kiadási tanács úgy döntött, hogy Förster Henrik a Németország által körözött Schultz Henrikel azonos.

A királyi ügyészség most a kiadás iránt indítványt fog előterjeszteni és ebben a kérdésben a kiadási tanács újra összeül és minden valószínűség szerint ki fogja adni Németországnak Schultz Henriket.

(*) A Klein József és Fia cég árai — versenytárak.

KIRCHEIS-féle
plémegmunkáló-
gépek

amíg a készlet tart

KÉPVISELET:

BRASSÓ, KUT-UCCA 43

Egészséges tengerit

kocsitátelekben legolcsóbb napi áron azonnal ajánl.

Csakis viszonteladóknak és gyárosoknak.
SZENDE JANOS, Brassó, Arva-
ház-u. 3. sz. — TELEFON: 112.

„Francia—német Egyesült Államok“

A háborús bűnösség kérdésének hullámverése — Kormányválság Németországban?

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Németországnak a nemzetek szövetségébe való belépése, ugyancsak a háborús bűnösség kérdése két oly fogas probléma, amely immár hetek óta vezérmotivuma a német-francia sajtóháborúnak.

A francia lapokból kivehetően a kulisszák mögött komoly tárgyalások folynak Németországnak a népszövetségbe való felvételére vonatkozóan. Parmoor lord ismeretes kijelentése óta bizonyosra vehető, hogy a delegátusok többsége is szükségesnek véli Németországnak mielőbb való belépését, a francia sajtó egy része azonban annál buzgóbban igyekezik ezt a fejlődést megakadályozni.

Hogy Herriot az Emberi Jogok Ligájának küldöttsége előtt kijelentette volna, miképp elvben nincsen kifogása Németország belépése ellen és még Németországnak a szövetség tanácsában való állandó képviselte ellen sem tiltakoznék — ezt a közlést a francia sajtó légből kapottnak nyilvánítja. — oly nyilatkozatnak, amely csak a németek képzelődésében létezik. A L'Homme libre, az Information, az Eclair, a l'Oeuvre, a Journal des Débats, a Le Journal, sorra a felvétel ellen nyilatkoznak, támadó fegyverük arzenáljából előhuzva mindazokat a sablonos szövegeket, amelyek Németországot kétszínűséggel, erőszakoskodással, képmutató csalafintasággal vádolják. A francia kormánynak valamivel békülékenyebb lapja, az Ere Nouvelle helyteleníti, hogy a német kormány a nacionalisták nyomására a »porosz militarizmus« ügyét akarja szolgálni a háborús felelősség kérdésének a felvetésével, de azért hiszi, hogy lehetséges lesz a béke legfőbb biztosítékát a »francia-német Egyesült-Államokat«, más szóval »a keleti márkák ipari kartelljét« megvalósítani.

Belpolitikai bonyodalmak

A háborús bűnösség kérdése különben Németországban ma már komoly belpolitikai konfliktussá nőtte ki magát, s világosan fölismerhető a baloldali lapoknak az a szándéka, hogy kabinetet válságot idézzenek elő, vagy legalább is Stresemann kibuktatásával megakadályozzák a német nemzetieknek tett ígéret beváltását, illetve meggátolják egy esetleges ugyanevezett jobboldali kormány megalkulását.

A félhivatalos Zeit, válaszolva a Temps-nek, kijelenti, hogy Stresemann nem követelte a hadibűnösség kérdésének a népszövetségbe való belépés előtt való elintézését, hanem azt mondta a sajtó képviselői előtt, hogy a »hadibűnösség« kérdését tisztázni kell a német kormánynak egy nyilatkozatával. A külügyminiszter tehát nem jegyzékről, vagy bármilyen diplomáciai lépésről beszélt volna, hanem a német kormánynak egy nyilatkozatáról, amely kidomborítja, hogy Németország elhárítja magát a 231 §-ban tőle kizsárolt bűnösségi vallomást. A Németországtól követelt garancia ugyanis a versaillesi szerződés említett §-ának újabb elismerését is jelentené, már pedig Németország nem vásárolhatja meg a Népszövetségbe való belépését a bűnösségről szóló hazugság ismételt és önkéntes elismerésével. Ideje volna — ugymond a Zeit, — hogy a tulajdonon is nyilatkozzanak már félre nem érthető módon, elismerik-e azokat a feltételeket, amelyek teljesítésétől Németországnak a népszövetségbe való belépése függ; annak az általános hangzatosával, hogy Németországot hajlandók felvenni a népszövetségbe, a német nemzet nem elégedhetik meg.

Miért került most napirendre a kérdés?

Egy másik szintén a kormányhoz elég közel álló forrásból eredő verzió szerint

a birodalmi kancellárnak a háborús vétkesség kérdésében tett kijelentése nem a német nemzetiek nyomására történt volna, hanem ezt az ügyet már sokkal előbb, a Dawes törvényeknek a birodalmi gyűlésen való tárgyalása előtt szóvá tették a birodalmi tanács ülésén. A birodalmi kormány akkor elhatározta, hogy a háborús vétkesség kérdését a londoni konferencián a tárgyalások befejezése után a befejezés napján előhozza. Technikai okokból a terv akkor nem volt megvalósítható, megtették tehát a nyilatkozatot később, a Dawes-féle törvények elintézése után. A birodalmi kancellár kijelentését a szövetséges hatalmakkal egyelőre a kancellárnak Anglia és Franciaország miniszterelnökeihez intézett magánjellegű levélben közölték. Arról a kérdésről pedig, notifikálják-e hivatalosan is a kijelentést, a birodalmi kabinet később akar dönteni.

A két közlésből nyilvánvaló, hogy a kormány bizonyos fokig elkötelezte magát s a notifikálásra való készség — legalább is a külügyminiszterben — megvolt. Ha a birodalmi kormányban mégis belső konfliktust okozhatott a kérdés, annak az az oka, hogy a kormány politikai sabb és higgadtabb tagjai visszariadtak a terv kipattanásának nem várt erős hullámverésétől és személyi áldozatra is hajlandók, csak hogy lecsillapítsák a vihart. E tekintetben tehát jogosnak látszik a liberális köröknek az az ellenvetése, miért nem találta elegendőnek a birodalmi kormány a vétkességről szóló ismert nyilatkozatnak közzétételét s miért kötelezte magát arra, hogy ezt a már mindenütt elterjedt nyilatkozatot aktapapíron ünnepélyesen notifikálja is. Vagy talán a császári diplomáciának dicsőségben gazdag tüntetési politikáját akarják fölleveníteni?

Macdonald ideális tüzijátéka

Miután »Macdonald egy ideális tüzijátékot rendezett, amelyre Herriot vízesőddel felelt«, Németországnak kellő óvatossággal kell a népszövetségbe való belépését előkészítenie, mert nem teheti ki magát annak, hogy bekopogván az ajtón, kiüzenjék: »Az uraság ma nem fogad.« Németország többségében meg van a hajlandóság a belépésre.

— Ha komolyan akarnak bennünket — írja a Berliner Tageblatt — s nem akarnak bennünket másodosztályú államként kezelni, nem marad nekünk egyéb hátra, mint tisztességgel és méltósággal vállalni és szívesen házasságra lépni. Nyugodtan bevárhatjuk azt is, fel fognak-e bennünket szólítani az egyedüli bűnösség tényének újabb elismerésére. Ha valamilyen formában ezt megtennék, természetesen válaszunk csak tagadó lehet s akkor elérkezett az ideje annak, hogy vegyük kalapunkat és hazamenjünk.

A politikától függetlenül a tudományos világ is felkészülten hadakozik a háborús bűnösség kérdésének tisztázása érdekében. Három tudós, Hans Delbrück tanár, Max Montgelas gróf és Paul Rohrbach, közösen aláírt nyilatkozatukban csak a tudományos vitát tartják az igazsághoz vezető utnak, s készek bizonyítani a következő három tételt:

1. A Német Birodalom 1914-ben tőlől sem volt olyan mértékben felfegyverkezve mint népének és közgazdaságának ereje megengedte volna. 2. Az orosz és a francia kormány a háborúra el voltak határozva, még mielőtt Németország hadat üzent, vagy még csak mozgósított volna is. 3. A francia csapatoknak a határtól való 10 kilométerre történt álláslagos visszavonásának nem az volt a célja, hogy a háborút ezzel elkerüljék, hanem hogy a világgal elhitessék, hogy Németország a támadó.

HIREK

Csütörtök, szeptember 25.

Katolikus naptár: Gellért. — Protestáns naptár: Kleofás. — Görög naptár: Szeptember 12. Antonóm.

A nap kel 6 óra 7 perckor, nyugszik 13 óra 8 perckor.

Időjárás: Változatlan.

A Brassói Lapok új előfizetési árai

BRASSÓ, szept. 23. A súlyos gazdasági viszonyok, az anyag és a munka folytonos drágulása, nemkülönben az a kötelesség, hogy a meglevőt mind tovább fejlesszük, a Brassói Lapok kiadót újabb kényszerhelyzet elé állította.

Fel kell emelnünk a lap árát és az előfizetési díjakat. Fel kell emelnünk, mert a horribilis költségek mellett, minő az új rotációs, a papír, a szedés, a nyomás, a szerkesztőség, az adminisztráció és telefon hirscholat, az adó, s még százféle egyéb rendes és rendkívüli költség túlnötte a Brassói Lapok bevételeit. A szerkesztés, a technikai előállítás és az adminisztráció óriási apparátusa ijesztő összegeket emészt fel, amivel szemben az előfizetési és egyes példányok, valamint hirdetések mai díjai elégteleneknek bizonyultak.

A Brassói Lapok kénytelen immár szintén követni a többi nagyobb romániai magyar ujság példáját, melyek már hosszabb idővel ezelőtt mind a lap egyes számának, mind az előfizetésnek árát kénytelenek voltak felemelni. De a kikerülhetetlen kényszerhelyzet bizonyosságára szolgál a regáti lapok kiadóinak eljárása is: a bukaresti ujságok, kivéve a kormány által támogatott néhány új ságot, — október elsejétől ötven százalékkal emelik az előfizetést és egyes példányok árát.

A Brassói Lapok új előfizetési árai mostantól fogva

Helyben:	Vidéken:	Külföldön:
egy óra 70 lej	80	—
negyed évre 190 "	220	370
fél évre 360 "	420	720
egész évre 680 "	800	1400

Az okt. 1. kelettel megjelenő számtól kezdve a Brassói Lapok egyes példányának ára 4 lej lesz, a vasárnapi szám 5 lej, Bukarestben 5 lej, a vasárnapi szám 6 lej.

A Brassói Lapok közönsége tudja, hogy amennyire az áremelés tényleg elháríthatatlan kényszer ránk nézve, ép oly fontos a lap léte, fejlődése és függetlensége szempontjából. Magyarságunk és a Brassói Lapok között nincs senki és semmi, ami a kölcsönhatást gyengítené; a küzdelem közössége, jogaink és kulturánk védelme, a mult tanulságai és a jobb jövő hite egymással benső és felbontathatlan szövetséget teremtet.

Ezt a benső lelki és szellemi kapcsolatot, azonban — a közönség anyagi szolgáltatásával szemben — lapunk erősítésével iparkodunk fokozni. Mihelyt csak új hatalmas rotációs gépünk felszerelése teljesen befejeződik, ami október közepére várható, hétköznapi is tudósítási számokat adunk, regényrovatunkat folytatjuk, a máris nagy kiterjedésű tudósítói szolgálatot még jobban fejlesztjük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a ma már kifogástalan nyomású, gazdag tartalmu, a világ minden eseményéről legjobban informált, politikai tisztaságában és tisztességében makulátlan, s a magyarságunk jogaiért való küzdelemben meg nem félemlíthető és meg nem lankadó Brassói Lapok iránt tovább is tanúsítsanak érdeklődést, bizalmat és támogató készséget.

Tanuvallomások a csongrádi bűnügyben

SZOLNOK. (A Brassói Lapok tudósítójától). A csongrádi bombamerénylet ügyében folytatott a tanúk kihallgatását. Özv. Sági Rókusné, a Sági fivérek édesanyja kihallgatása alkalmával azt vallja, hogy fiai a merénylet délutánján egészen este nyolc óráig otthon tartózkodtak. Nyolc órákor barátaik értük jöttek s ekkor a két fivér elment velük. János már tíz órákor hazatért, teljesen józan állapotban, azonban Rókus csak egy órával később, részegen. Szabó István földműves tanuvallomásában megerősíti Sági Rókusné vallomását.

Hody Julianna azt vallja, hogy látta a vádlottaknak Szegedre való szállítását. Bölönyi nyakán véres daganat látszott s inggallérja is csupa vér volt. Palásti János, csongrádi mészáros a nyomozás ideje alatt a csongrádi fogházban volt bezárva s a járásbíró-ságon háziszolgái teendőket végzett. Azt vallja, hogy a vádlottaknak Szegedre való szállítása napján a vállaltószobában takarított s a mosdótól vízben vércsomókat, megaludt vérdarabokat vett észre, a szoba egyik sarkában pedig egy bikacsőket talált.

Hubert Gyula adótiszt kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy a merénylet estéjén Piroksa Istvánnal kávéházban volt, azonban Piroksa Györgyöt nem látta.

Sági János felesége és Bölönyi házigazdája azt vallják, hogy a merénylet előtt a két férfi otthon tartózkodott. A Piroksa testvérek szülei is hasonlóan vallanak s ezt több tanu is megerősíti.

A Magyar Király bérloje azt vallja, hogy a merénylet után a Csemegi-uccában két embert látott szaladni, de ugyanekkor azt is vallja, hogy Bölönyit és Simkót a kávéházban látta ülni. Az elnök azt kérde a tanutól, hogy a sötétben hogy látta meg, hogy ketten szaladtak. A bérlo azt feleli, hogy mindent világosan lehetett látni, mert a hó világított.

A tárgyalást holnap folytatják.

— **Mária királyné Brassóban.** Mária román királyné kedden délelőtt Szinájából autón Brassóba érkezett. Több üzletben bevásárlásokat tett, miközben az összegyűlt közönség öfelségét melegen üdvözölte.

— **Goga Oktavián fellép a dési kerületben.** Désről jelentik: A mostanában Désen elhunyt Miksa dr. halálával megüresedett kerületben tegnap voltak a képviselő-jelölések. Három képviselőjelöltje van a kerületnek, még pedig Goga Oktavián a nemzeti-párt jelöltje, akit azonban a liberálisok is támogatnak, továbbá az elhunyt öccse Miksa Liviu volt főszolgabíró párton kívüli programmal és Petringer János is fellép a dési kerületben.

— **Francia látogatás Erdélyben.** E hó 24-én egy 15 tagból álló francia társaság lépi át Giurgiunál Románia határát, hogy pár napot tanulmányozás céljából az országban töltsön. A társaság Ruszesukból jön s a határon Berthelot tábornok fogadja őket, aki a ma délelőtti gyorsal utazott át Brassón Bukarest felé. A francia kirándulók huszonnyolcadikán éjjel két órákor érkeznek Brassóba a 31. sz. expresszrel és ugyanazon délután tovább utaznak Petrozsény felé, a honnan 29-én indulnak Csehországba. Az illusztris tábornok tiszteletére a helybeli hatóságok vezetői dr. Ciurea Joachim megyei prefektus, dr. Schnell Károly Ernő polgármester és Du mitrescu rendőrprefektus megjelentek a vasúti pályaudvaron. Berthelot tábornok, aki Constantinescu miniszter társaságában utazott, Szinájában megszakította az útját és a földművelésügyi miniszterrel annak villájába mentek, ahol dezsóné volt. A dezsónén a brassói hatóságok vezető férfiai is résztvettek.

— **Kövess Hermann tábornagy meghalt.** Bécsi távirat jelenti, hogy Kövess Hermann tábornagy hetven éves korában Bécsben agyvérzés következtében meghalt. Kövess Hermann nagyszebeni származású volt és különösen a világháború alatt tette nevét ismertté. A forradalmak után Budapestre került s mikor a magyar hadsereget leszerelték, Kövess egyik trafikot kapta meg. A tábornagy holttestét Budapesten temetik el.

— **Könyvkedvelők figyelmébe.** Bármely — bárhol hirdetett könyv ugyanazon áron kapható nálam. Egyes könyveket, valamint egész könyvtárakat jó áron veszek. Eladandó könyvekről jegyzéket kérek. Keszey Albert könyvkereskedő, Cluj-Kolozsvár.

Tökéletes szabásu raglánok csak NEUMANN-nál.

— **Szabásmintás divatlappok** legújabb számai megérkeztek a Brassói Lapok könyvoszlályaiba. Record 10 sz. 430 lej, A legújabb divat 9 sz. 30 lej. Perfect Mode 26 sz. 40 lej. Postai megrendeléseket azonnal elintézzünk.

— **Halálozás.** Vargha Sándor földbirto kos, unitárius egyházi főtanácsos és községi képviselő, élete 39-ik évében Bitán hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogultat általános részvétel mellett szeptember 23-án, délután helyezték örök nyugalomra.

TECHNICA-COMERZ

R. SLAMIA, MERNÖK

BRASSÓ, SZENT JÁNOS-UTCA 30.

2097

TELEFON 472.

GÉPSZERELŐ ÉS JAVÍTÓ-MUNELY

AUTÓK — MOTOROK — GÉPEK

VASSZERKEZETEK

FINOM MŰSZEREK

AUTOGÉN

HEGESZTÉS

IRÓ- ÉS VARRÓGÉPEK — KERÉKPÁROK

— **Bérlok figyelmébe.** Az 1924. évi március hó 27-én kihirdetett új lakbérleti törvény értelmében azok a lakók, akikre vonatkozik a törvény, bérletmeghosszabbítást nem engedélyez, de erre bármely okból jogot formálnak, ezen jogukat csak a törvény kihirdetésétől számított hat hónapon belül megindítandó külön megállapítási keresettel biztosíthatják. Felhívjuk az érdekeltek figyelmét, hogy ez a hathavi záros határidő szeptember hó 27-én lejár, eddig tehát a keresete ket okvetlenül be kell adatni az illetékes bíróságokhoz.

— **Iskolaügyi ankét Kolozsváron.** Kolozsvári tudósítónk jelenti: Az erdélyi román kat. státus a jövő hónapban Kolozsváron iskolai ügyében ankétet tart, melyen a státus iskoláinak jövőjét állapítják meg. A státus nagygyűlése novemberben lesz.

— **Házasság.** Kertész Elvira és Zenker Bernhard Brassó, házasságot kötöttek.

(*) Szívbeteg és érelmeszesedésben szenvedők a természetes **Ferenc József** keserűvíz használata által könnyű és pontos bélműködést érnek el.

— **Egy gyógyszerész orvosi vények kijavításával vádolnak.** Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Súlyos következményekkel járó orvosi recept hamisítás ügyében fejezte be tegnap a vizsgálatot a marosvásárhelyi betegsegélyző pénztár igazgatósága. A vizsgálat már hónapok óta folyik, de tekintettel az ügy súlyosságára, eddig diszkréten kezelték. Az eset még a mult évben történt, amikor Lóte a betegsegélyző pénztár orvosa egy orvosi vényt küldött dr. Hintz gyógyszerész segédjének, Gyulai Violának. Ebben az időben dőlt a betegsegélyző házi gyógyszer-tárának kérdése és kimondták, hogy beteg pénztári vényeket csak éjjel és sürgős esetekben szabad más gyógyszer-tárakban készíttetni. A Gyulai Violának írt recept 40 gr. vos tincturáról szólt és mikor bemutatták a betegsegélyzőnek 400 grammra volt kiállítva. Ekkor derült ki, hogy a receptet meg hamisították, a 40 grammot négyszázra javították ki, rávezették a »sürgős« szót sőt a dátumot is átjavították. Ezután a pénztár visszamenőleg megvizsgálta a recepteket és több visszaélést állapítottak meg. E súlyos megállapítások után jegyzőkönyvet vettek fel és most azt fogják eldönteni, hogy fegyelmi, vagy büntető uton torolják meg a visszaéléseket.

(*) Ha jól és olcsón akar öltözködni, vásároljon a Szabómesterek Árucarnokában. Brassó, Weisz Mihály-ucca 2. sz. l. em. 2104

— **Apolló Mozgó.** Egy félvilági nő regényét mutatják be máttól az Apolló mozgóban. E grandiózus film egy nagyravágyó nő pályafutását és annak erőszakos halálát mutatja be s telve van szebbnél-sebb jelenetekkel. Szombattól kezdve kerül bemutatásra. Kisért a halál című film. Ez a film Eva May, halála előtt pár nappal lett befejezve.

— **Eva May utolsó filmje.** Pár nappal ezelőtt kaptuk Bécsből Eva May tragikus halálának hírért. Eva May, a világhírű Mya May és a szeniális rendező Joe May leánya, nincs már az élők között, de utolsó filmje, amelyben bucsuzott a színpadtól, Kisért a halál fogja őt örökké emlékezetessé tenni. Ezzel a filmmel végezte be Eva May oly szépen kezdődő pályafutását? Az Apolló mozgó nagy áldozatok árán szerezte meg ez utolsó filmjét, hogy a brassói közönségnek szombattól kezdve bemutathassa. Partnerei ebben a filmben: Petrovics Szvetisláv, Alfonz Fryland, Albert Steinrück, Bruno Decarli és Alfred Abel, a legnagyobb nevek a filmparban.

— Modern Mozgó. »A szerelem tragédiája« reprise van ma. A közönség újból viszontlátja kedvenceit, akik ebben a filmben feledhetetlen emlékeket hagytak maguk után. Két rész együtt lesz vetítve. Ugyanígy a Montmart grófnője is a két rész egyszerre lesz vetítve. A főszerepekben: Mya May, Erika Gläser, Emil Jannings, Wladimir Gaidorow: Jön »A bestia«. Főszerepben Lóth Ilona, Mattyasovszky Ilona.

(*) Akar minőséget és árat illetően jól járni? Vásároljon a Klein József és Fia cégnél.

— Dicsőszentmártonban az unitárius elemi iskolánál egy tanítói állás megüresedett. Kellő képzettséggel bírók jelentkezzenek az egyházközségnél. Állás azonnal elfoglalható.

(*) Borszéki borvíz az ásványvizek királya. Nagyban eladás az Aronsohn H. és Tsa cégnél. Telefonszám 7. Üvegenként kapható a Fratii Orghidan kapu-uccai fűszer- és csemege üzletében.

(*) Jó minőségű árak és meglepően olcsó árak jellemzik a Klein József és Fia cég végeladását.

**Hegedül?
Fuvalázik?
Clarinetot vagy
Mandolint játszik?**

Az új MORAVETZ Album a fenti hangszerekre is megjelent. Pompás tartalom, előkelő kiállítás, olcsó ár! Mindenütt kapható!

284

Reprezentatív magyar képzőművészeti cserekiállítás készül Romániában

A budapesti Nemzeti Szalon Művészegyesület karácsonyra vándorkollekciót indít el Románia, Törökország, Bulgária, Jugoszlávia és februárban Ausztria és Csehszlovákia felé

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától). Budapest képzőművészei az adott állapotokban a béke szükségét először ismerik fel és elkezdik békemunkájukat. Felhívták az utódállamok vezető művészegyesületeit, hogy a béke megszilárdítása érdekében szervezzen minden nemzet egy reprezentatív kollekciót és rendezzék meg az illető kormányok támogatásával évente cserekiállításait a fővárosokban, tehát Prágában, Bécsben, Budapesten, Bukarestben, Belgrádban és Szófiában. Az első ilyen cserekiállításnak januárban kellett volna lefolyani Magyarország és Csehszlovákia közt, az akciót azonban az akkor kelekezett politikai bonyodalmak lehetetlenné tették.

Hogy a béke megszilárdítását célzó nagy szabású törekvés ezután politikai akadályokba ne ütközhesse, a magyar képzőművészek most kivonták magukat a kormány rendelkezése alól és a cseretárlat fontos ügyét társadalmi akciónak deklarálták. A kezdeményezést pedig rábízták a legelőkelőbb vezető művészegyesületre, a Nemzeti Szalonra, amelynek igazgatója, Déry Béla festőművész, akinek a külföldi kiállítások nagy sikerei körül hervadhatatlan érdemei vannak, a legnagyobb buzgalommal vette kezébe az utódállamközi reprezentatív cserekiállítások dolgát, úgy, hogy az anyaggyűjtés már folyamatban is van és az első vándorkollekció karácsonyra már el is indul Törökország meghívására Konstantinápolyba először, ahonnan visszajövet Romániával kezdi meg a művészbárátkozást.

A nagyszabású akcióról Déry Béla a következőkben nyilatkozott a Brassói Lapok munkatársának:

— Nagyon sajnálom, hogy a januárra előkészített csehszlovák-magyar cseretárlatot nem lehetett megcsinálni, amit pedig szépek és ünnepélyesnek szántunk. Igaz, hogy a képzőművészek helyett a színházak és muzsikások építették meg a művészbárátkozást a két ország közti béke megszilárdítása érdekében, amennyiben a budapesti Városi Színház parádés szereposztásban Smetana »Eladott menyasszony« című operáját, a Vigaszínház Karel Kapek »R. U. R.« című drámáját mutatja be, ugyanakkor Hubay Jenő magyar hegedűvirtuóz Prágában és Pöstyénben hangver-

senyezett ünnepi keretek között. De ezzel az a szándékunk, hogy a szomszédállamokkal az állandó művészeti érintkezést fenntartsuk, még megvalósítva nem lett.

— Ezért történt, hogy — Töként a szanálás miatt redukált erejű kormány intézkedése alól kivontuk a csereakció ügyét és mint tiszta társadalmi békemozgalmat fogjuk lebonyolítani. A mozgalom jelentősége egyformán fontos mindegyik szomszédállamra és a cseretárlatok dolgát alaposan, de nagy iramban kell csinálni. En a Nemzeti Szalon nevében a legközelebbi napokban szétküldöm már az utódállamok vezető művészegyesületeinek tervünket, felszólítom őket a cserekollekció megszervezésére.

— Az eredeti tervtől eltérőleg most Romániában rendezzük az első magyar reprezentatív kiállítást, mert a török kormány az ottani magyar követség útján meghívott bennünket Konstantinápolyba, ahonnan visszajövet Bukarestben megállunk. Romániában a következő városokban fogunk egy-egy hétre kiállítani: Bukarest, Constanca, Brassó, Temesvár, Arad, Kolozsvár és Nagyvárad. Ugyanekkor mi látjuk vendégül minden valószínűség szerint a Nemzeti Szalonba a román reprezentatív művészeket. Románia után ezen az úton kiállítunk még Szófiában és Belgrádban, amikor Budapesten a bulgárok és szerbek lesznek vendégeink.

— Februárban pedig egy második vándorkollekcióval Bécsbe indulunk utnak, majd Prágában rendezzük meg végre reprezentatív tárlatunkat és onnan néhány nagyobb szlovénzkői városban, valószínűleg Pozsony, Kasza és Ungvár városokban. Természetesen ezzel párhuzamosan a cseheket mi látjuk vendégül.

— Bizonyos vagyok benne, hogy fontos akciónkat a kormányok is támogatni fogják a legnagyobb mértékben vám- és vasútszállítási kedvezményekkel, mint amire vendégeinket illetőleg a magyar kormány is hajlandó. A cserekiállítást pedig állandósítjuk úgy, hogy a szomszédállamok művészete minden esztendőben bemutatathatja legfrissebb értékeit egymásnak és ezzel elkezdődik a legnagyobb harc Kelet-Európa kulturhegemóniájáért.

Radnay Oszkár.

IRODALOM, MŰVÉSZET

Szántó György festőművész vakon is szépnek látja a világot

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok tudósítójától). Fiatal, rokonszenves szőke nő karján halad végig az uccán egy magas, erős termetű fiatalember. A járása kissé bizonytalan, mintha nagy betegségből épült volna föl, vagy — mintha nem látna, csak az őt vezető nő karján át érezné, hova lép? A különös pár betér egyik váradai kávéházba, s leülnek egy márványasztal mellé. A férfi mereven néz maga elé, szempillája néha rebben, de az arca is merev — nincsen meg benne a látó szemén át beszűrődő élet reflexe. A fiatalember vak. Egy zseniális festőművész, aki megvakult. Egész élete tragikuma van ebben a mondatban, Szántó György aradi festőművésznek, aki utolsó el nem adott képeit hozta el Váradra, hogy az itteni megértő közönség nek bemutassa.

Szántó György az újabb művészgeneráció egyik legnagyobb tehetségének indult. Már a háború előtt feltűnt Pesten és Párisban, is új, erőteljes, egyéniséget sugárzó művészetével.

Aztán neki is be kellett vonulnia katonának s valahol a Stripa mentén egy eltévedt golyó megsebesítette. Fejlővést kapott. Kórházba került. A golyó okozta seb következtében szemidegei egyre gyöngültek s néhány év alatt teljesen elvesztette szemévilágát. Azóta képeiből él és írásból. A vonalak és színek mestere az írott szóban is megtalálta a szépségek harmóniáját. Szántó György festőművész vakon is szépnek látja — gazdag lelke prizmáján át — a világot.

Nagyvárad kiállítása vasárnap nyílt meg, a Kereskedelmi Csarnok nagytermében. Igen előkelő közönség előtt és a zseniális művész alkotásai közül sokat vásároltak meg nagyváradai műgyűjtők.

— Csoportkiállítás a Nemzeti Szalonban. A Budapesti Nemzeti Szalon negyvenedik csoportkiállítása három festőt és egy iparművészt hoz. A festők közül Dettár György és Pádua Kálmán még nem találták meg teljesen kifejezési formájukat és vagy mesterük hatása érzik rajtuk, vagy pedig kitaposott ösvényeken járnak. A harmadik festő, Fajti Ferenc minden munkáján megérzik a gondolkodó fej. Különösen szépek illusztrációi. A kiállító iparművész, Hamvas Magda, főleg a régebbi agyagfestőművészek iránt tanúsított érdeklődést.

SPORT

(*) A modern atlétika. Az összes atlétikai ágak stílusa, tréningje, a versenyrendezés és a legújabb versenyszabályok. 347 szemléltető rajzzal. Írta: Déván István. Magyarország többszörös bajnoka és rekordere. Mindenkinnek, akit érdekel az atlétika el kell olvasnia ezt a könyvet. Ára 240— lej. Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályától, Brassóban.

(x) Mit ígérték Darvasnak? Darvas, a Brasovia jóképessége békje, kinek az utóbbi napokban történt a Colteába való átlépése, szerinte ugyan csak még 45 napig tartó katonáskodásának időtartamára a következő közlésére kért fel: Nem felel meg a valóságnak az a hír, melyet egyik kolozsvári lap hétfői száma közölt, hogy neki a Triumf önálló cukrászda nyitását ígerte volna, ha hozzájuk belép, hanem — mindössze a Marosoch Blank étkezdéjének önálló vezetését ígérték neki, melynek keretében viszont cukrászatot is üzhet. Mi Darvas ur igazságszere tetét méltányolva, készségesen hozzuk a helyreigazítást és csodáljuk azt a finom disztigáló képességet, amely ebben a nyilatkozatban tükröződik. Ilyenek az igazi amatőrök.

(x) Brasovia—Ivria bajnoki mérkőzés. Az új felállításban szereplő Ivria, mely vasárnap a kerület második helyén álló csapatával szemben oly szépen állotta meg helyét, csütörtökön a Brasoviával találkozik bajnoki meccsen. A mérkőzés délután fél öt órakor kezdődik.

(x) A bécsi Amateurok Bukarestben. Bukarestből táviratozzák a Romcomitnak sikerült két napra a bécsi Amateurokat leszerződtenni. A bécsiek szombaton 27-én a Triumfhoz, vasárnap a Romcomitnak lesznek ellenfelei.

A gólkirály. Futball-regény. Írta: Pánczell Lajos. Ára 35 lej. Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályától Brassó, Kapu-u. 64-66.

**Angol
francia
schweici
ujdonságok**

megérkeztek! Megtekintés vételkényszer nélkül!

ASCHER TESTVÉREK BRASSÓ, KAPU-UCCA 5 SZ.

A legutolsó ujdonságokat a külföld legnagyobb selyem, szövet és vászon gyárakban személyesen szereztük be, így tehát minőségben a legjobbak, árában a legolcsóbbak vagyunk.

2056

MEZŐGAZDASÁG

Erdélyi terménypiac

A terménypiacon az október elsején életbelépő vasúti szállítási díjemelés a nyomtasztó pénzügyi a terményárak hanyatlásában érezteti hatását. A pénzügyi a kivitel megszűnte miatt a kereslet különben is megszűnt; a piac forgalom nélküli. Nagyban árak: 76 kg-os buza 780 lej, sörárpa 750, tengeri 600, zab 400.

1emesvár: Buza 740, rozs 600, sörárpa 800, takarmányárpa 600, tengeri 580, burgonya 200. — Préselt széna 150—200, dara 140—180, korpa 490. — Marhahus, maximált ár, egy kgr. 27, sertés 40, zsirszalonna 64, zsír 64, tojás drb. 2—2.20, csirke párja 60—160. — Export ökör 28—30, exportsertés 38—42 lej.

Máramarossziget: buza 750, rozs 600, tengeri 670, burgonya 350, préselt széna 180, laza 180, korpa 550, marhahus kg. 20, sertés 46, zsirszalonna 70, zsír 78, tojás drb. 2.40—2.50.

Medgyes: buza 790—800, sörárpa 780—800, takarmányárpa 700, tengeri 690, préselt széna 250, laza 150, szalma 150, korpa 550, marhahus kg. 28, sertés 44, zsirszalonna 50, paprikás 68, zsír 72, tojás drb.-ja 1.80—2, csirke párja 60—70.

Nagybánya: buza 730, rozs 570, sörárpa 600, tengeri 650, burgonya 350, széna, laza 200, szalma 120, korpa 475, marhahus kg. 24, sertés 42, zsirszalonna 68, zsír 74, tojás drb.-ja 1.50—2, csirke párja 60—100.

Székelyudvarhely: rozs 770, sörárpa 806, burgonya 240, szalma 100, korpa 550, Marhahus kg. 22, sertés 36, zsirszalonna 52, zsír 72, tojás drb. 1.60—2, csirke párja 70—90.

Brassói piaci árak: csirke párja 60—100, tyúk drb.-ja 50—80, tojás drb.-ja 2.20—2.30, burgonya kg. 3, zöldbab 6—8, fej káposzta 3—5, alma kg. 6—8, körte 8—10, szőlő 16—20, tej literje 7—8, kaskaval sajt 6—66, túró 56.

(—) Külföldi állatvásárok: Bécs: Kocsi 10 3—14 millió osztrák korona; St. Már árak kgr.-onként, osztrák koronában: ökör 12 500—19 500 — bika 13 000—16 500 — tehén 12 000—15 000 hus sertés 18 000—24 000 — zsír sertés 23 000—27 000, Prága árak kgr.-ként cseh koronában: ökör 725—11 25 bika 80 tehén 5—850 sertés 11—13 25. Zágráb: árak dinárban, kgr.-onként: ökör 13 75—16 25 tehén 13—14 50 sertés husok 22 50—23 50, sovány 20 22. Ló igaz közönséges 7000—8000 könnyű 250—7000 közép 2000—5000 nehéz 7000—10000. Vágni való ló 350—400 pr. q. Budapest árak magyar koronában kgr.-onként: ökör I. 16000—18000 II. 11000—13000. Tehén I. 16000—18000 II. 10000—12000 Urasági sertés I. 24000—27500 könnyebb 24000—25000 Olvasztani való zsír 36000—37000. Szalonna 33000—34000. Igás lovak árai: 6—15 millió, könnyebb 5—11 1/2 millióig.

(—) Külföldi gabona árak: Bécs: Osztrák korona pr. kgr. ab ott: Buza 3800—3900 magyar Tisza menti 4500—4600 új 4300—4400, jugoszláv 4100—4200, Rozs új 3600—3650, magyar 3575—3600 Arpa új 3200—5000 csehszlovákia 4800—5600 cseh I. 6000—6200 takarm. árpa 3600—3800 tengeri jugoszláv meg román 3450—3500 tengeri cinquantans 3700—3800 zab 3450—3550 magyar 3375—3475 széna 1000—1100 Prága: Kc. pr. 100 kg. buza Hl. 79—81, 210—215 75—78 kg. 200—210. Rozs 72—75 163—170. Arpa 240—250. Zab 146—152. Tengeri cinquantans 170—175 Lencse 500—600 Vörös heré plombázott aranka mente 1425—1525 Pozsony: Buza 76/80 185—190 magy. 180 rozs 69/72 158—162 magy. 158—162 árpa 180—220 árpa takarm. 140—150 Tengeri 146 150. Versecz: Dinár pr. q. Buza 285—300. A tengeri 255—260. Új tengeri csöves 160—180, pr. 200 kg. Zab 230.

KÖZGAZDASÁG

Magyarországon enyhült az inség

Némileg javultak a terméskilátások
— Száz milliárd a közmunkák első részére

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Most folyt le az a városi ankét, amelyen a polgármesterek adatokat szolgáltatottak a kormány inségakciójának a megindítandó közmunkákra vonatkozó részéhez. Az ankét során a kormány a következő kijelentéseket tette:

A közmunkákat még ez évben megindítjuk, hogy ezzel a munkanélküliséget enyhítsük. A kormány hitelhez juttatja a törvényhatóságokat. Száz milliárdnyi hiteltől van szó, amelyre az egyes törvényhatóságok előleget is fognak kapni. Az előleg összege 10 milliárd. Utakat, hidakat fognak építtetni, a városokban lakásokat is, olyan területeken, ahol a munkanélküliség nagy és ahol a lakosság a téli időben inségbe jutna, új közmunkák elrendeléséről is szó lehet, amelyekre a kormány ugyancsak támogatást ad.

Vass József miniszterelnökhelyettes az ankét után a következőket mondotta munkatársainak:

— Az értekezleten kedvezőbb benyomást nyertem a helyzetről. Ugy látom, hogy javulás állott be a meg lehet oldani a közmunkák ügyét. Egyébként is az inség enyhült, mert a rossz kalászos termés után a kapás-növények lényegesen javultak. A munkanélküliség mértéke az ország egyes vidékein eltérő, mert a termés is egyes helyeken jobb, másutt gyengébb. Ismétlem, hogy impresszióim kedvezőbbek és remélem, hogy a munkanélküliséget a közmunkák elrendelésével még ebben az évben sikerülni fog lényegesen enyhíteni.

Általános lanyhaság

Honnan ered Középeurópa gazdasági hanyatlása?

A legutóbbi napok során a középeurópai értékpiacon ugyszólván mindenütt kivétel nélkül, erősen lanyha irányzatot mutatnak fel a Prágában, Bécsben, Budapesten, Bukarestben, Belgrádban és Zágrábban egyaránt lanyha tőzsdei irányról számolnak be a jelentések. Ez feltűnő azért, mert a londoni konferenciának kedvező eredménnyel történt lezárásától mindenütt általában a tőzsdei irányzat megjavulását várták. Kitént azonban, hogy ez az általános tőzsdei optimizmus most is csak felületes mozzanatok alapján építette fel számításait.

A londoni egyezmény legelső hatása előreláthatólag az lesz, hogy a német ipar a kellő hitelek révén ismét meg fog erősödni s gyártmányai mindenütt hatalmas lendülettel fognak előretörni a világpiacra. Ennek a következménye pedig alighanem az lesz, hogy a többi államoknak kevésbé differenciáltan és gazdaságosan kiépített gyáripára háttérbe fog kerülni a németországi előretörés mellett s így az az ipari kilátások nem éppen kedvezőek.

Nem lehet szemet hunyni az előtt sem, hogy a középeurópai államokban ujabban a valuták árfolyamai mindenütt emelkedtek s ez a körülmény szükségképpen kedvezőtlenül befolyásolja az értékpapírok árfolyamalakulását. Így legutóbb meglehetősen javult a dinár és a lej árfolyama is s ezért a jugoszláv, valamint a romániai értékpapírok árfolyamai ennek során jelentős veszteségeket szenvedtek.

Említésre méltó jelenség, hogy a középeurópai jegybankok hovatovább valamennyien kénytelenek voltak végleg szakítani az inflációs pénzügyi politikájukkal. Az infláció után most a jegybankok a leggrigorózusabb deflációs rendszerre térnek át mindenütt s ennek nyomán természetesen azonnal jelentkezik a pénzügyi, illetve a hitelügyek kiélesedése. Különösen Csehszlovákia és Románia jegybankjai követnek ujabban rendkívüli merev deflációs politikát s ennek megfelelően a két államban mutatkozik mostanában a legjelentősebb formában a pénzügyi. A deflációs gazdasági politikának egy másik következménye, hogy a megélhetés — legalább átmenetileg — mindenütt igen megnehezült s ennek során az értékpapirtulajdonosok szükségképpen a legkönnyebben mobilizálható vagyontételeiket, papírjaik jókora részét kénytelenek piacradozni, hogy pénzre tegyenek szert. A magyar Nemzeti Bank is mereven ragaszkodik eddigi hitelpolitikájához és hangsúlyozza, hogy a Nemzeti Bank nem hitelforrás.

Leginkább ezekre a jelenségekre vezethetjük vissza a középeurópai piacokon legutóbb bekövetkezett hanyatló árfolyamokat.

Köszönetnyilvánítás

Kötelességemnek tartom, hogy az „Agricola” ált. bizt. társaságnak ezennel nyilvános köszönetemet fejezzem ki, a tűz által elpusztított autó és garage gyors- és kuláns likvidálásáért, egyúttal mindenkinek a legmelegebben ajánlom ezen biztosító társaságot.

Fritz Hermanstaedter
Vulcani fűrészművek
tulajdonosa

A MAI PÉNZPIAC

Kedd, szeptember 23.

A világpiacon lényegtelen árhullámzás.

A belföldi piacon tegnap délután erős kereslettel és 38 lejes svájci frank alapon indul a piac. A kereslet azonban folyton fokozódik, megérkeznek a külföldi gyengülő árfolyamokról szóló jelentések, úgy, hogy estére az árfolyamok 38.50-es alapra szilárdulnak. Ma reggel az alap ugyanaz. A piacon van valamelyes áru, mert az exportőröknek a mostani árfolyamok megfelelnek. Az erős kereslet azonban a kevés készletet hamar felemészti. Déli árfolyamok fokozódó áruhiány mellett: egy svájci frank 38.80 lej, egy angol font 918, egy olasz lira 900, egy francia frank 11.—, egy cseh korona 6.12, egy dollár 204, egy lejért 344 osztrák, illetőleg 380 magyar korona.

Zürich. Devizák (zárjelben a tegnapi naptól való eltérések). Nyitás: egy dollár 528 és háromnegyed (—egynegyed), egy angol font 23.57 és fél (—4), száz francia frank 28.—, száz olasz lira 23.17 és fél, száz cseh korona 15.85 és fél († 2 és fél), száz dinár 7.42 és fél († 2 és fél), száz leva 3.85, száz lej 2.67 és fél († 1 egynegyed), tízezer magyar korona 0.69, tízezer osztrák korona 0.74525 († 5), száz járadék márka 125 és háromnegyed.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

Ház- és gyáráépítésre kedvezően fekvő

beltelkek

szabadkézből becsárban eladatnak.
Iparvasut csatlakozás könnyen lehetséges.

Érdeklődni lehet Áruforgalmi Bank Rt., Brassóban,
Károly herceg-ucca 17, 5717

Keresetlik

villanyvilágítási szereléshez elsőrendű

villanyszerelő

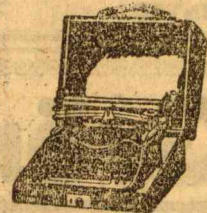
Bővebbet Saxonia reklámvállalatnál
Kolostor-u. 11.

Komplett

szeszgyár

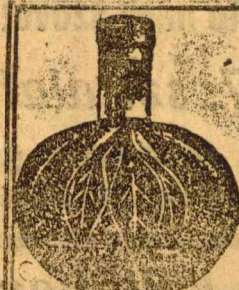
erdély egyik városában a fő vasútállomás mellett, lakóházzal, berendezéssel, circa 2—4000 négyzetöl telekkel olcsón eladó. ■■ Az ingatlan úgy a vasútállomást, mint a várost illető központi fekvésénél fogva másnemű ipari vállalatra is kiválóan alkalmas.

Bővebbet Dr. ZINTZ RICHARD
Nagyszeben, Mária királyné-utca 39.

Szaküzlet
írógépek
részére, valamint
javító műhely

Hans Cloos
BRASSÓ - SEGESVÁR
Fekete-u. 19. Kut-tér 1.

A
LICHTWITZ
LIKÖRÖK
VILÁGHIRŰEK

A Brassói Lapok hirdetésait naponként százezer ember olvassa.

ACÉLLEMEZ ÜZLETI REDŐNYÖKET

Esslingeni ablakfaredőnyt, Napellenző szerkezeteket gyártunk és legolcsóbban szállítunk. Arajánlással díjtalanul szolgálunk

HALÁSZ TESTVÉREK

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD) STR. COGALNICĂNU 16.
TELEFON 11-94 (volt Várady Zsigmond-u.) TELEFON 11-94

Figyelem!

Megérkeztek!

ŐSZI ÉS TÉLI ujdonságaink

Női és férfi divatszövetek, velourok, selyem, bársony és Flanell áruk, melyek detailban engros árakban kerülnek eladásra.

2099

Luca P. Niculescu utóda

Fekete-u. 2.

ION MUNTEANU

Kapu-u. 15.

Padlófénymázak,

Emailfénymázak, fehér és színes, Anilinfestékek,

fa, gyapju, pamut, ruhák és husvétai tojás festékek
:: részére, ::

csak a legjobb gyártmányok. A leggazdagabb választékban
olcsó árak mellett TEUTSCH GY. drogéria

2073

Brassó, Kolostor-ucca 5.

Petroleumos, Olajos,
Kátrányos, Aszfaltos
Benzines

fa- és vashordó

Magyarországból
olcsón kapható
Cím 5884 sz. alatt a kiadóban.

Nagymennyiségű
szőlőoltvány- és fa-
iskolai cikkekéről
szóló

árjegyzékünk

megjelent!

AMBROSI FISCHER és TSAI RT.
AIUD-NAGYENYED.

731

Nagy Faipari Részvénytársaság keres

regáti üzeme részére

perfekt román-magyar pénztárnokot.

!

Ajánlatok fizetési igény és referenciák megjelölésével Grozesti Faipar r.-t., Oradea-Mare, Strada Bratianu No. 1. szám alá kéretnek. 734

Jó minőségű bánáti préselt

rétiszéna

kapható.

726

HELD és TÁRSA LUGOJ.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára: 3 lel. - Vastagabb betűvel 6 lel. - Állást keresőknek 25%o engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 30 lel.

Személyszállító autó-vállalat. Jancsó. Telefon 5-30 Brassó, Fekete-ucca 44. 9468

Cimexol holtbiztosan kiirt minden **poloskát** családotól. Egy üveg ára 20 lej. Főlerakat: Krafft & Herberth. Brassó. 5088

Fehérneműt most kell vásárolnia, Wlaat & Wlaat cégnél, ahol a régi mintákat olcsón kiárusítják. 5172

Személy autó eladó. Brassó Fekete-ucca 44. sz. Jancsó. 5221

Kitűnő szemviz előállításához keresek társat. A szemviz gyakorlatilag már számtalan esetben bevált, kezelő orvosok csodálkozására reménytelen esetekben is. Sok köszönő levél magánosoktól, intézetektől stb. Ajánlatok „Csodaszor” jellegre a kiadóba kéretnek. 5455

Szépség ápolásáról prospektust bárkinek ingyen, bérmentve küld „Diana” gyógyszerár, Oradea Mare (Nagyvárad 3.) 5567

Állást keres idősebb, szakképzett **főmőlnár**, ki a malmászat minden ágában, úgy kereskedelmi, mint vámörlemben (csere) tökéletes jártassággal bír és az ezekben való könyvitellei rendben van. Jelenlegi helyén több éve működik és állást szeretne változtatni. Csak azon malom tulajdonos urak meghívását kéri, kik meg tudnak becsülni egy komoly hivatásának megfelelő szakembert. Ajánlatokat „Szakember” jellegre a kiadóba kérek. 5826

Tanoncokat keres műszaki üzlet. Polgári iskola végzettjei, kik mindhárom nyelvet bírják, nyújtsák be írásbeli kérvényüket utolsó iskolai bizonyítványuk másolatával a kiadóhivatalhoz. 5840

Takarítónő kézbesítési teendők végzésére is, iroda részére kerestetik. Cím 5841 sz. alatt a kiadóban.

Vizsgázott gépész azonnali belépésre kerestetik nőtlen előnyben. „Regina” gőzmalom Karres János Cristur-secuesc Jud. Odorheiu. 5863

„Lloyd” aruforgalmi és közvetítési iroda **Hentes-ucca 6.** bizományba elfogad mindenféle árut, közvetíti ingatlanok vételét és eladását, megbízatásokat vállal külföldre is. 5486

Külön bejárati butorozott szobát keresek azonnalra. Bővebbet a Brassói Lapok kiadóhivatalában.

Ebédiasztal (kítható) 6 drb székekkel eladó. Arvaház-u. 5. 5887

Antik butorok, szalon-garnitúra, üvegeszekrény (vitrin), régi poharak perzsa összekötőszőnyegek, oszlopos órák olcsón eladók. Arvaház-u. 5. Antikva. 5888

Hentes segéd, önnálán dolgozó, szakmunkás, állást keres Brassóba esetleg más városba. Szíves megkeresést „Hentes segéd” jellegre Lőbl hírlapiroda Temesvár. 5889

Kóser levágott liba kapható péntek reggel 26-án. Kórház-u. 12. 5890

Keresek ügyes nő varrónőt társnak. Jogi és üzlettem van. Érdeklődni lehet Brassó, Hosszu-ucca 20. 5891

Üzlethelyiség azonnali átadó. Értekezni Szentjános-u. 28. 5892

Bandi. Levél elment fontos közlendőm van. Címét kéri Gizli. 5893

Intelligens családnál 2 fiatal ember teljes ellátást kaphat. Cím 5894 szám alatt a kiadóba.

Prima faj alma a Galgó 400 lej, csomagolás önköltségen. Simóni. 5895

Egyedül álló személy kiszolgálása ellenében adok szobát. Cím Arvaház-ucca 27 földszint reggel 7-8 óráig és este 1/2 7-1/2 8-ig. 5896

Gyermektelen házaspár keres azonnali beköltözésre szoba konyhával. Cím 5874. szám alatt a kiadóban. 5897

Egy csinosan butorozott uccai, különbejárati szoba feltétlen üriembernek azonnali kiadó. Esetleg házi konyhával is. Bővebbet 5873. sz. alatt a kiadóban.

Állandó cirkularista baltázó, továbbá 2 nap számos kerestetik azonnali helybeli faipari részére. Cím 5872. sz. alatt a kiadóban.

Két iskolás gyermek szülő családnál kósz és konyhába felvétetik. — Cím 5871. sz. alatt a kiadóban.

Mig a készlet tartásáért kaphatók a film-filcz kalapok. Köllő M. ígít Brassó, Cerna-u. 58. Bank épület. 5898

Soci György posztó-áruházaiban, Brassó

rövid ideig tartó nagy szövet-eladás. 20.000 m. szövet kerül eddig nem létezett árakon eladásra.

Kapu-u. 27. sz. alatti áruházban

15.000 méter szövet-áru

30%-al olcsóbban mint bárhol áll a vásárlóközönség rendelkezésére.

A Weisz Mihály-u. 18. sz. üzletben

5000 méter szövet-maradék

beszerzési áron alul lesz eladva.

Ezen hallatlan olcsó árak csak rövid ideig érvényesek!

2105

Nyomatott a „Brassói Lapok” nyomdavállalatának körírógépén, Brassóban.